

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ל
הדף היומי בהלכה: סימן קל"ח עד סימן קל"ט
המוסר היומי: שמי"ל חלק ב' פרק י"ג 'מזה בידך' עד 'שלח ידך'

לוח
לימוד
יומי:

ללמוד הלכה וליישם אותה מיד בפועל כדי שהיא לא תשתכח

הגאון רבי פישל בידרמן שליט"א, רב בית המדרש דהסידי לעלוב באלעד מדבר על השיבות לימוד 'הדף היומי בהלכה'

"אני גם רוצה להוסיף לגבי לימוד הלכות שלכאורה נראות כפחות מעשיות לרוב בני האדם. ידוע שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, זה נכון גם לגבי ההלכה. יש הלכות רבות שכתובות במקום שהוא לא המקום הטבעי שלהן, כמו למשל הלכה בנטילת ידיים שכתובה בהלכות פסח, לגבי מי שנוגע בספר תורה באמצע סעודה, שצריך ליטול שוב את ידיו בלא ברכה, ועוד הלכות רבות אחרות שנמצאות במקומות אחרים ורק מי שלומד את הכל מגיע אליהן.

"ובאמת צריך לשבח בכל פה את היוזמה הנפלאה הזאת, שכל תכליתה היא להרבות לימוד ההלכה. אין ספק שהקילה שכל חברה, או לפחות אחוז נכבד מהם, עוסקים במשנה ברורה בכל יום זוכה לברכה כפולה ומכופלת, כל השיח משתנה, לימוד ההלכה הופך לחלק מחיי הקהילה, כולם מסביב יודעים הלכה מבינים למה עושים הגה לפני קריאת התורה או אחרי, יודעים מתי צריך לכסות את הספר תורה ומתי לא, הרי המצב האידיאלי הוא שכולם יודעים את המשנה ברורה, ואם אנחנו לא יכולים להגיע לשם בתוך יום או יומיים, לפחות נתחיל לשאוף ולחתור לשם. לא עליך המלאכה לגמור, אנחנו צריכים להתחיל ולהתקדם, להשקיע את כל הכוחות בזה, ובעזרת ה' נזכה שבמהרה יתקיים בנו "ומלאה הארץ דעה את ה'".

מתוך: 'אהל מועד'

פנינו לרב בית המדרש של החסידות באלעד, הגאון רבי פישל בידרמן שליט"א, וביקשנו לשמוע מפיו על דרך הלימוד, ועל תועלתו המרובה.

• כשלומדים משנה ברורה, יוצאים כל יום עם עשרות הלכות חדשות, פסקים ופרטי דינים, צריך לזכור הרבה מאוד פרטים. מה באמת עושים כדי לשמר את הלימוד הזה לאורך זמן, כדי שבאמת נדע להתנהג כהלכה?

"יש הרבה מאוד טכניקות ורעיונות לשיפור הזיכרון, כל אחד מסתייע בפתרון אחר, כל אחד לפי נטיית לבו וסגנון החשיבה שלו. אבל יש לנו שתי דרכים שקיבלנו מחז"ל, אחת היא "יגעת ומצאת", מתאמצים עוד ועוד ורק כך מצליחים. הדרך הנוספת היא להתפלל למי שהחכמה שלו, שיעזור לנו וייתן לנו כח ויכולת לזכור את הכל.

• זה נכון לא רק לגבי הלכה, אלא לגבי כל לימוד אחר...

"אכן כן, והאמת היא שדווקא 'אורח חיים' זה החלק שהכי קל לזכור כי זה לימוד שמתרגמים אותו לשפת המעשה, ומתרגלים אותו כל יום. מה שצריך להקפיד זה שכל דבר שלומדים, לצאת עם ידיעה ברורה מה מותר ומה אסור, וליישם את זה בפועל. מי שלומד למשל הלכות נטילת ידיים, ומתחיל להקפיד כשהוא נוטל את ידיו להתנהג בהתאם למה שלמד, גם אם בעוד שנה או שנתיים הוא ישכח את ההלכה, הוא ימשיך לקיים אותה בפועל, כי הוא כבר הרגיל את עצמו ליטול ידיים כהלכה.

היכן אסור לסיים את הקריאה?

חכמינו ז"ל תיקנו שלא יסיימו את הקריאה בעלייה לתורה במקום בו נותרו פחות משלושה פסוקים עד לסיום 'פרשה פתוחה' או 'סתומה', כיון שהיוצאים מבית הכנסת לאחר עלייה זו ואינם שומעים את העלייה הבאה, ישערו שהעולה הבא יקרא רק עד סיום ה'פרשה', ומתוך כך יטעו לחשוב שניתן לקרוא בעלייה לתורה פחות משלושה פסוקים; וכפי שכבר למדנו - קריאה של שני פסוקים או פסוק אחד בלבד בעלייה לתורה, אינה נחשבת לקריאה. [סעיף א וס"ק א]

היכן אסור להתחיל את הקריאה?

עוד תיקנו חכמינו ז"ל, שלא להתחיל קריאה בעלייה לתורה בפסוק השני או השלישי לאחר תחילת 'פרשה פתוחה' או 'סתומה', כיון שהנכנסים לבית הכנסת רק לפני עלייה זו ואינם שומעים את העלייה הקודמת, ישערו שהעולה הקודם קרא רק מתחילת ה'פרשה', ומתוך כך יטעו לחשוב שניתן לקרוא בעלייה לתורה פחות משלושה פסוקים. ולכתחילה אין להתחיל במקום כזה אף כאשר ה'פרשה' כולה מכילה פסוק אחד או שנים בלבד. [סעיף א וס"ק ב וד']

גבאי - שים לב שלא לבייש את מי שאתה מעלה לתורה!

הגבאי המחלק את העליות לתורה צריך להקפיד שלא להעלות אדם לקריאה העשויה לביישו, וכגון להעלות בעל מום לקריאה בה נזכר המום הקיים אצלו. וכן אין לקרוא לאדם החשוד על עבירה מסוימת לקריאה בה נזכרת עבירה זו. ואם ידוע שעבר על עבירה זו וטרם שב בתשובה, ראוי להעלותו לקריאה זו כדי שיתבייש וישוב; אך אם הוא 'מומר' לעבירה זו ורגיל בה, אין להעלותו לתורה כלל. [ס"ק ה; ביאורים ומוספים דרשו, 8-11]

אתמול למדנו

- בעליית 'מפטיר' בשבת, ובחלק מהעליות בחול המועד סוכות, חנוכה וראש חודש, קוראים פסוקים שכבר נקראו בעלייה הקודמת. מלבד בעליות אלו - אין לקרוא פסוקים שנקראו בעלייה קודמת, אף בתוספת שלושה פסוקים שטרם נקראו. ברם, אם קראו בשבת בעלייה השישית עד סוף הפרשה, יש לקרוא בעלייה השביעית חלק מהפסוקים שנקראו, כיון שלא ניתן להמשיך לפרשה הבאה.
- בקריאת התורה במנחה של שבת, בשני ובחמישי, חובה לקרוא לפחות עשרה פסוקים, בשלוש עליות. ובדיעבד, אם קראו תשעה פסוקים - יצאו ידי חובה; ויש חולקים.

מחר נלמד

- הגבאי מבקש ממך לגשת לקרוא בתורה ואתה מתבייש - האם מותר לסרב?
- אדם שאינו יודע או שאינו מסוגל לקרוא - האם ניתן להעלותו לתורה?
- כיצד קוראים לבן מאומץ לעלות לתורה?